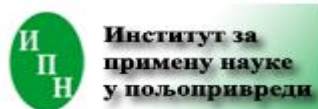

JUL, 2019. BILTEN

Sektor za ruralni razvoj

www.psss.rs

Broj 7.

Zalivanje kasnog kupusa

Dren

Agrotehnika proizvodnje
esparzete

Stres i opterećenje krava

Crna pegavost lišća i
krastavost plodova paradajza
(*Pseudomonas syringae* pv.
tomato)

IPARD II Mera 7

Objavite ponudu svojih
poljoprivrednih proizvoda

STIPS

Cene voća i povrća na
zelenim i kvantaškim
pijacama u Srbiji

Cene žive stoke na
stočnim pijacama u Srbiji

Cene žitarica i stočne
hrane u Srbiji

Tehnički urednik
Valentina Aleksić, dipl.inž.
melioracija zemljišta i
voda

IZDAVAČ:

POLJOPRIVREDNA
STRUČNA I
SAVETODAVNA SLUŽBA
“POLJOSERVIS” D.O.O.
KNJAŽEVAC

Knjaza Miloša 75
19350 Knjaževac
tel. 019/730-888

E-mail: poljoservis@yahoo.com

poljoservis@yahoo.com

S a d r Ź a j

Naslovi /autori	Strana
1 . Zalivanje kasnog kupusa - Valentina Aleksić ,dipl.inž. melioracija zemljišta i voda	1- 2
2. Dren - Sanja Čokojević , dipl. inž. Voćarstva i vinogradarstva	3 -4
3. Agrotehnika proizvodnje esparzete - Srđan Cvetković, dipl.inž. ratarstva	4-5
4. Stres i opterećenje krava - Nedeljko Pipović, dipl.inž. stočarstva	5
5. Crna pegavost lišća i krastavost plodova paradajza (<i>Pseudomonas syringae pv. tomato</i>)- Živorad Jovanović, dipl.inž. zaštite bilja	6
6. IPARD II Mera 7 - Dragan Kolčić, dipl.ing. agroekonomije	7-8
8. Agroponuda / STIPS	9-16

Tiraž: 100 primeraka

Zalivanje kasnog kupusa

Kupus spada u povrtnske vrste koje **slabo usvajaju vodu, a mnogo je troše**, vrste sa slabo razvijenim korenom, a dobro razvijenom lisnom masom.

Kratke je vegetacije, omogućuje dve žetve godišnje, zavisno od klime, gaji se kao glavni ili postrni usev. U uslovima hladne, kontinentalne klime kupus je osnovni ili jedini usev. U uslovima umereno kontinentalne klime kupus je najčešće postrni usev – posle graška, ranog krompira, luka, ječma, pšenice i drugih useva koji oslobađaju njivu do jula meseca. Ovo se odnosi na proizvodnju kupusa za jesenju i zimsku potrošnju.

Kupus spada u povrtnske vrste koje **slabo usvajaju vodu, a mnogo je troše**, vrste sa slabo razvijenim korenom, a dobro razvijenom lisnom masom.

Kasni ili postrni kupus dolazi na drugo mesto u plodoredu. Najbolji predusevi kasnom kupusu su grašak jer ostavlja dosta azota i hranjivih materija u zemljištu, i pšenica koja ostavlja dobru strukturu.

Rasad kasnog kupusa se proizvodi u hladnim lejama. One se podižu na osunčanom, plodnom, nezakorovljenom msetu na kome dugo godina nije gajen kupus. Ovo je važno zbog toga što je takvo zemljište "zdravo", nezaraženo mikroorganizmima i štetočinama koje parazitiraju kupus.

Navodnjavanje rasada je obavezno i pri tome treba održavati umerenu ali dovoljnu vlažnost zemljišta. U suviše vlažnim uslovima zasad se izdužuje, pa se loše prima prilikom rasađivanja, dok u suvim uslovima zaostaje u porastu. Zalivanjem se prvo vlaži gornji oranični sloj od 10-15 cm sa 2-3 l/m², a sa kasnije 4-6 l/m². U vreme ukorenjavanja zalivanje izostaje da bi biljke razvile snažniji korenov sistem. Potrebe rasada za vodom su različite i variraju u rasponu od 80-160 mm u zavisnosti od uslova proizvodnje. U skladu s tim varira i broj zalivanja i norma navodnjavanja.

Kasni kupus se rasađuje tokom jula kada su temperature veoma visoke, te je neophodno zemljište dobro natopiti vodom ili saditi posle obilne kiše. Pošto se radi o rasađivanju relativno krupnih biljaka, površinski sloj mora da bude tako usitnjen kao za setvu semena, a često je to veoma teško ili nemoguće postići.

Međutim, to zavisi od drugih uslova – sorte, kvaliteta rasada, plodnosti zemljišta, toplote i osunčavanja, navodnjavanja. U našim uslovima neophodno je navodnjavanje kupusa u postrnoj sadnji. Ono treba da se obavlja tako da kupus uvek ima na raspolaganju dovoljne količine vode, u protivnom dobijaju se veoma

niski, nekvalitetni prinosi. Zbog čestih navodnjavanja dolazi i do ispiranja azota iz površinskog u dublje slojeve, pa je, s obzirom na plitki korenov sistem kupusa, neophodno obaviti i jedno do dva prihranjivanja azotnim mineralnim đubrivima, sa 200 kg/ha KAN –a ili 100 kg ureje.

Isto tako, usled čestih navodnjavanja i visokih letnjih temperatura, javlja se i pokorica pa se i okopavanje nameće kao neophodna mera. Redosled radova izgleda ovako: prihranjivanje, navodnjavanje i okopavanje ukoliko je reč o navodnjavanju iz brazde ili veštačkom kišom . Međutim , sve češće je u primeni zalivanje kupusa sistemom kap-po-kap kojim se može izbeći stvaranje pokorice. Deficit vode u bilo kojoj fazi razvoja manifestuje se na umanjeње prinosa.

Zalivni režim je pojednostavljen. Prvo zalivanje se obavlja prilikom rasađivanja sa normom od 15-30mm. Drugo zalivanje je posle 3-5 dana, kada se popunjavaju prazna mesta, sa normom 20-30 mm. Kada se rasad primi sledećih 10-15 dana ne treba zalivati zbog ukorenjavanja izostavljaju se zalivanja da bi biljke razvile moćniji korenov sistem . Za rane sorte ne zaliva se 15 pa i više dana, a kod kasnih oko 10 dana (s obzirom da se rasađuje krajem jula kada su temperature vazduha visoke).

Navodnjavanjem je potrebno, kroz ceo vegetacioni period, održavati optimalnu vlažnost zemljišta u sloju riosfere. Vegetaciona zalivanja su po turnusima u modifikovanom obliku . Dužina turnusa se određuje za svaki konkretan slučaj. Kod ranih sorti turnusi su 8-15 dana a kasnije sorte imaju turnuse kraće u početku 5-9 dana , a kasnije 8-15. Ukoliko se primenjuje zalivni režim prema vlažnosti zemljišta , tehnički minimum je 80% od PVK. Niža vlažnost usporava formiranje glavica koje ostaju sitne i meke .Kupus je posebno osetljiv na promenljiv tok vlažnosti zemljišta , posebno u fazi formiranja glavica i tehnološkog zrenja. Ako zemljište zasuš, a potom se obilno navlaži dolazi do pucanja glavica, koje su lošijeg kvaliteta i gube tržišnu vrednost. Norma navodnjavanja i broj zalivanja zavise od uslova godine pre svega od količine i rasporeda padavina. Kreće se od 3-8 pa i više zalivanja. Zalivne norme su male jer je visoka predzalivna vlažnost i prokvašava se sloj zemljišta 30-40 cm.

U vreme masovnog porasta lisne mase vlažnost zemljišta treba održavati na 85-90% od poljskog vodnog kapaciteta, a u vreme intenzivnog formiranja glavica na 80%.

Obavlja se **veliki broj zalivanja** sa malim normama 20-30 mm (20-30 litara po metru kvadratnom), održava se optimalna vlažnost zemljišta **u površinskom sloju** od nekoliko centimetara do 15-30 cm, gde su rezerve vode nestabilne. Norma navodnjavanja i broj zalivanja zavise od uslova godine , prvenstveno od rasporeda i količine padavina 3-8 i više zalivanja, zalivne norme su male jer je visoka predzalivna vlažnost , prokvašava se sloj 30-40 cm.

Ukupne potrebe kupusa za vodom tokom vegetacije su 360-430 mm vodenog taloga u zavisnosti od temperature vazduha.

Valentina Aleksić, dipl.inž. melioracija zemljišta i voda

Dren

Uglavnom je zastupljen kao samonikli grm ili pojedinačno stablo. Može da raste **svuda**, ali je najviše zastupljen na suvim, sunčanim i kamenitim stranama svetlih listopadnih šuma u zajednici s drugim grmljem i šibljem. Dren može biti rasprostranjen i do 1.300m nadmorske visine.

Podnosi niske temperature i do -30 stepeni, a kasni prolećni mrazovi mogu oštetiti pupoljke. Zbog veoma dugog perioda cvetanja nikada ne dolazi do 100% oštećenja. Uspeva na zemljištima različite reakcije, mada mu najviše odgovaraju blago alkalna do neutralna zemljišta.

Žbun ili manje drvo, postiže visinu do 8m, debljinu do skoro pola metra. Koren je razvijen i prodire duboko. Lisni pupoljci su sitni, prekriveni sa dve fino maljave žućkaste ljuske, a cvetni pupoljci su krupniji i zaobljeni, pokriveni sa više zelenkasto-žutih ljuski. Cveti pre listanja, od februara do aprila (u zavisnosti od godine), a u blagim zimama čak i u decembru. Cvetovi su žuti, četvoročlani, skupljeni u štitaste cvasti. Listovi su naspramni, eliptični ili jajasto eliptični, sa izraženim vrhom. Liske su i sa lica i sa naličja prekrivene gustim čekinjastim maljama.

Plod je koštunjava bobica, dužine 14-16 mm. Ispod tamnocrvenog mesnatog dela nalazi se tvrda koštica, dužine 11-16 mm, a širine 4-7 mm. Nakiselog su ukusa, atraktivni i puni vitamina C. Sazrevanje je od jula do polovine oktobra zavisno od vrste genotipa, klime, nadmorske visine. Period sazrevanja plodova na jednom stablu je oko pola meseca, pa je i berba sukcesivna. Drenjine su potpuno zrele tek kad im je boja tamno-crvena i kada otpadaju sa drveta pri najnežnijem dodiru. Tada je sadržaj šećera u plodu najveći pa su i drenjine najukusnije za jelo. **Prinos** samoniklog drenea, u prirodi, je oko **10 kg** po biljci, ali savremenim istraživanjima u oplemenjavanju i selekciji, stvoreni su kultivari drenea čiji je prinos 20-50 kg po biljci. Oblik i veličina ploda jako varira kao i boja plodova od svetlo do tamno crvene, a ponegde možemo videti i vrste sa žutom bojom ploda.

Dren se razmnožava izdancima, reznicama (položenicama kada pupoljci nabubre, što se radi krajem marta i početkom aprila, ali i tokom jeseni) i **kalemljenjem**, na spavajući pupoljak, krajem jula i početkom avgusta. **Voćne sadnice kalemljenog drenea** rastu isključivo kao drvo. Sejanci drenea počinju rađati tek u desetoj godini, a u prirodi pod zasenom drugih drveća od 10-16 godine, međutim selekcijom na sejance i kalemljenjem dobijaju se sadnice koje rode druge ili treće godine od sadnje. Razmak pri sadnji je obično 6x4 metra, a na lošijim zemljištima 5x4.

U domaćim rasadnicama, uglavnom se proizvode sorte i sadnice drenea: *Cornus mas L*, *Cornus alba L* i *Cornus sanguinea L*. Dosta dobro podnosi sušu.

Sortiment:

Kazanlak-kalemljen je na divljem drenu, bugarska sorta, spada u bujnije sorte i raste 6-8 metara visoko. Sadnicama odgovaraju sunčana do polusenovita mesta. Plod je crvenkast i krupniji, duguljast velicine od 3 – 3.5cm i težine od 7-9 grama.

Jolico-takođe je kalemljen na divlji dren a poreklo vodi iz Austrije. Srednje bujna sorta i raste od 3 do 4m u visinu. Tamnocrveni plodovi, okruglasto-valjkastog oblika dostižu težinu oko 5g. Jolico dren spada u pozne sorte i zato im odgovara toplija jesen kako bi dostigli svoj maksimum u prinosu. Nije samooplodna sorta.

Pancharevo je bugarska sorta srednje bujna i raste do 4m visine. Sadnicama odgovaraju humusna i glinovita zemljišta sa dobrom vlagom. Plod je crvenkast i krupniji, okruglastog do ovalnog oblika i težine oko 6-7g. Plodovi drenea imaju prijatan kiselkast ukus. Otporna je na gljivična oboljenja i štetočine.

Lutea je u našem narodu poznat kao žuti dren, spada u srednje bujne sorte jer raste od 3 do 4m u visinu. Sadnicama odgovaraju vlažna i plodna zemljišta kao i sunčane do polusenovite pozicije. Plod je žute boje i okruglastog do blago ovalnog oblika, težine oko 6g. Cveti krajem juna i početkom jula, a sazreva krajem septembra početkom oktobra.

Departman za voćarstvo vinogradarstvo i hortikulturu Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu radi na oplemenjivanju i selekciji drena. Evo i nekoliko sorata stvorenih u ovoj instituciji: **Bačka** sa veoma krupnim plodovima (6,8 grama) i sazrevanjem u avgustu; **Era**, **Apatinski rani** koji sazreva krajem jula i početkom avgusta sa plodovima mase oko 3 grama, **Novosadski kasni** koji sazreva krajem septembra... U našem kraju imamo zasad na površini od oko 3ha podignut sa kalemljenim sadnicama kupljenih u Novom Sadu.

Dren je veoma medonosna biljka koja pčelama daje prve dragocene izvore nektara i polena u vreme kad u prirodi ima vrlo malo drugog procvetalog bilja. U cvetu drena nalazi se dosta nektara, cvetnog praha (polena) i propolisa koji pčele rado sakupljaju. Na jednom stablu drena ima u proseku oko 240.000 žutih cvetića, tako da sa jednog hektara pčele mogu da sakupe i do 20 kg meda. U plodovima drena ima tanina, organskih kiselina, pektina, šećera, sluzi i glioksalne kiseline, a u kori ima i smole. Drenjine sadrže čak duplo više vitamina C od pojedinih citrusa. Od drena se prave lekovi, kako od plodova tako i od lista, kore, cveta, koštice u svežem ili suvom stanju. Koristi se za lečenje grla, malokrvnosti, boginja, bolesti bubrega, dijareje, hemoroida, šećerne bolesti i za zaceljivanje rana. Stablo je veoma dekorativno posebno s jeseni kada krošnja dobija crvenkasto-mrku boju.

Sanja Čokojević,dipl.inž.voćarstva i vinogradarstva

Agrotehnika proizvodnje esparzete

Esparzeta pridada leguminozama, bolje podnosi nepovoljne uslove gajenja od lucerke i crvene deteline. Dobro uspeva i u suvljim regionima i lošijim zemljištima, jer ima dobro razvijen korenov sistem koji prodire i više metara u zemljište. Zbog toga može da se koristi i kao biljka za zaštitu od erozije. Za razliku lucerke i crvene deteline, esparzetu slabije napada vilina kosica, a kod stoke ne izaziva nadutost. Otporna je na gaženje pa se može koristiti i za ispašu. Dobar prinos zelene krme i sena daje u čistom usevu, ali i u smeši sa travama. Iako ima visok sadržaj proteina, mineralnih materija i karotina esparzeta ipak ima slabiji kvalitet krme od lucerke. Veoma je vredna i kao medonosna biljka. Esparzeta voli tople uslove. Otpornost na nisku temperaturu povećava se iz godine u godinu. Zbog jakog korena, koji doseže i do 10 metara, otpornija je od lucerke i nekih drugih krmnih kultura na visoku temperaturu i sušu. Esparzeta uspeva na suvim, ocednim i vlažnim krečnim zemljištima. Slabije rezultate daje na alkalnim i vlažnim zemljištima sa visokim nivoom podzemnih voda. Kao i ostale kulture treba je gajiti u plodoredu, najčešće posle strnina, okopavina ili livada i na istu parcelu je možemo sejati posle onoliko godina koliko smo je iskorišćavali. Esparzeta ostavlja zemljište u dobrom stanju i ona je dobar predusev za sva žita, okopavine i trave. Može se sejati u letnje-jesenjem periodu, nešto pre lucerke, ali i u proleće, u martu i aprilu. **Seje se uskoredo, na rastojanju od 15 do 35 cm između redova, u zavisnosti od osobina zemljišta, i na dubini od 4–6 cm. Za setvu se koristi 150–180 kg celih mahuna ili 50 do 90 kg/ha oljuštenog semena. Osim u čistoj kulturi, esparzeta se može gajiti u smeši sa travama (mačji rep, ježevica, livadski vijuk, bezosi vlasen,) ili sa lucerkom i u smešama je učestće esparzete 60 do 80 procenata.** Ukoliko je predusev neka strnina obrada zemljišta počinje zaoravanjem strništa, a osnovna obrada se izvodi kasnije,

na dubini od oko 30 cm, a na plićim zemljištima 20-25cm. Predsetvenu obradu treba obaviti nekoliko dana pre setve, radi sleganja zemljišta i kvalitetnije setve, a posle setve parcelu obavezno povaljati glatkim valjcima. Ukoliko se esparzeta seje na siromašnim zemljištima poželjno je zaorati tridesetak tona stajnjaka po hektaru. U prvoj godini norma đubrenja je 40 do 60 kg/ha azota, 50-100kg/h fosfora i isto toliko kalijuma. Najbolji kvalitet krme esparzete postiže se košenjem u fazi početka cvetanja. Za pripremanje silaže esparzetu treba kositi u fazi punog cvetanja i tada može dati i do 45 t/ha sveže zelene mase. Za proizvodnju sena (8-12 t/ha) je najbolja u smeši sa travama, jer se u procesu sušenja lišće bolje čuva. Za proizvodnju semena trebalo bi esparzetu sejati ma međurednom rastojanju od 30 do 50 cm i koristiti prvi otkos, ređe drugi. Esparzeta ostvaruje prinos od 800 do 1200 kg semena po hektaru.

Srdan Cvetković, dipl.inž. ratarstva

Stres i opterećenje krava

Muzna grla su žive fabrike, opterećene konstantnim pritiskom za što većim proizvodnim rezultatima, sa minimalnim ulaganjima. Seleksijski i proizvodni programi jednim delom povećavaju proizvodnju na uštrb zdravlja krava. Genetski potencijal grla iskorišćava se do maksimuma, a u prvi plan stavlja se rezultat, proizvodnja, odnosno količina mleka. Silni pravilnici, zakoni i uredbe o zaštiti i dobrobiti životinja nažalost na mnogim farmama i štalama su samo slova na papiru. U takvim uslovima i pritiscima proizvodnje na većini farmi krave i 365 dana ostaju samo u stajama zatvorene, bez izlaska napolje, na livade ili pašnjak.

Temperatura preko 30 °C, zagušljivo bez strujanja vazduha, vezane, boks dovoljan samo da se okrenu, betonski pod, kombinacija slame i izmeta, privlači na stotine insekata, zaglušujuća buka mehanizacije za rasipanje hrane, voda ustajala, pretopla... na mnogim farmama i štalama na žalost ovako izgledaju uslovi držanja krava.

Na sve to ako se doda činjenica koliki napor podnosi organizam krava, za jedan litar mleka kroz vime minimalno mora da procirkuliše 500 litara krvi, stres postaje konstantna pojava krava. To se odrazi prvo na zdravlje, proizvodne količine mleka i na kraju farmerovu zaradu. Dobri higijenski i mikroklimatski uslovi u farmi, osiguran pristupu mikrobiološki ispravnoj hrani i vodi, dovoljno prostora za kretanje uveliko smanjuju stres kod krava, povećava se proizvodnja, a ispunjavaju se i osnovni postulati dobre prakse dobrobiti i zaštiti životinja.

Nedeljko Pipović, dipl.inž. stočarstva

Crna pegavost lišća i krastavost plodova paradajza (*Pseudomonas syringae* pv. *tomato*)

Crnu pegavost lišća i krastavost plodova paradajza prouzrokuje bakterija **Ps.s. pv.tomato**, i ovo je najrasprostranjenija bakterioza kod nas.

Bakterije su redovno prisutne u životnoj sredini i bolesti koje one uzrokuju se nazivaju bakterioze. Ovi jednoćelijski organizmi su veoma infektivni i izuzetno brzo mogu da se šire. Prenose se kapima vode, kišom, vetrom, zaraženim alatom i rukama, a neke vrste i insektima. Kao izvori zaraze od velikog značaja su i sadni materijal i seme.

Zaštita povrća od bakterioza je pre svega preventivna: plodored, izbor manje osetljivih sorata, zdrav sadni materijal, zdrav rasad, pravilna nega useva (raspored redova, gustina sadnje, provetravanje). Hemijska zaštita je ograničena na bakarne preparate, koji se koriste preventivno. Tu su još i preparati na bazi korisnih bakterija.

Simptomi napada bakterije *Pseudomonas s.pv.* Tomato se javljaju na svim nadzemnim organima kod paradajza i to prvo na donjem lišću u vidu tamnozelenih pega sa hlorotičnim oreolom. Tkivo u okviru pega izumire, a list žuti i opada. Na plodovima se pojave sitne crne pege i plodovi pri zrenju dobijaju žutu boju. Spajanjem pega plod se deformiše i zaostaje u porastu, čime je ugrožen prinos i tržišna vrednost plodova. Osetljivije su mlade biljke od kasnijih faza razvoja. U vlažnim uslovima na površini ovih pega pojavljuje se bakterijski eksudat.

Najčešći izvor infekcije je zaraženo seme i zaostali zaraženi biljni ostaci. Razvoju bakterije odgovara vlažno vreme, slaba provetrenost i temperatura 17 – 28 °C. Bakterija ulazi u biljku kroz prirodne otvore i povrede.

Osim klasičnih bakarnih preparata - baktericida (akt.m. bakar hidroksid, akt.m. bakar oksihlorid i dr.) korisno je koristiti i folijarno đubrivo sa helatiranim bakrom (Talocuper, Scudo i dr.) u ranijim fazama vegetacije

Živorad Jovanović, dipl.inž. zaštite bilja

IPARD II Mera 7

Mera 7 se odnosi na diverzifikaciju poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja.

Podizanje nivoa diversifikacije i razvoja ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima kroz razvoj poslovnih aktivnosti, sa mogućnošću otvaranja novih radnih mesta i direktno povećanje prihoda farmi i domaćinstva kao i poboljšanje kvaliteta života u ruralnim područjima i na taj način smanjenje raseljavanja ruralnih područja su ciljevi donacije

Specifični ciljevi donacija su investiciona podrška razvoju turističkih objekata i usluga poljoprivrednim proizvođačima i drugim privrednim subjektima u ruralnim oblastima, i na taj način ekspanzija privrednih aktivnosti u zemlji u oblasti ruralnog turizma, kao i podrška razvoju turističkih rekreativnih aktivnosti, posebno za porodični i dečiji turizam.

Investicije se odnose na: ulaganje u izgradnju i / ili rekonstrukciju i / ili opremanje objekata za pružanje turističkih i ugostiteljskih usluga, kao što su sobe, restorani i drugi objekti, uključujući i objekte za rekreaciju, igranje, turističkih kampova, poboljšanje objekata na otvorenom (za jahanje, ribolov u unutrašnjim vodama, biciklizmu, tematskih staza) troškovi marketinga, kao što su štampanje propagandnog materijala, stvaranje / održavanje sajta.

Iznos donacija od vrednosti ukupnih investicija: iznosi do 65% vrednosti investicije (ukupnih prihvatljivih troškova);

Minimalni iznos povraćaja sredstava je 5.000 evra, a maksimalni iznos povraćaja sredstava je 300.000 evra.

Korisnici su registrovani poljoprivrednici ili članovi poljoprivrednog gazdinstva koji se bave poljoprivrednim ili nepoljoprivrednim aktivnostima na selu, kao i mikro i mala privatna pravna lica, koja su osnovana, ili rade u ruralnim područjima.

Specifični kriterijumi prihvatljivosti za ruralni turizam; Maksimalan broj ležajeva je ograničen na 30 ležajeva po registrovanom korisniku.

Prihvatljivi izdaci odnose se na sledeće stavke:

A) Izgradnja/rekonstrukcija – uključuje: troškove nabavke gotovih komponenti i delova (troškove kupovine i transporta) i njihovu instalaciju i troškove izvođenja radova (materijal, transport i radove).

B) Oprema Troškove kupovine, transporta i instalacije.

Korisnici treba da ispune regulativno finansijske uslove koji se odnose na sledeće: Korisnik mora biti registrovan u skladu sa odredbama Zakona o turizmu (SG RS br 36/2009, 88/2010, 99/2011 i njegove naknadne izmene) na kraju realizacije investicije, a pre konačne isplate; korisnik treba da dokaže da nema neizmireni porez ili plaćanja za socijalno osiguranje u trenutku podnošenja prijave/zahteva; Korisnik dostavlja potpisanu izjavu da nije aplicirao za isto ulaganje kod drugih EU i državnih fondova; investicije za koje su odobrena sredstva moraju se koristiti za tu namenu najmanje 5 godina nakon konačne isplate od strane IPARD agencije. U slučaju da je korisnik pravno lice mora dokazati da račun nije blokiran u trenutku podnošenja zahteva i da nije bio u blokadi duže od 30 dana u periodu od 12 meseci pre podnošenja prijave. Sva oprema nakon nabavke mora biti evidentirana u knjigovodstvu korisnika i amortizovana u razdoblju dužem od godine dana

Potencijalni korisnici mora da posluju u skladu sa nacionalnim standardima, što znači da investicija mora biti u skladu sa relevantnim nacionalnim standardima.

Isto tako moraju da imaju ekonomski održivi projekat: U investicionoj studiji /poslovnom planu se prikazuje pozitivno povećanje prihoda od proizvodnje (ako nije investicija u upravljanje otpadom), U investicionoj studiji /poslovnom planu se pokazuje da je projekat ekonomski održiv.

Treba da predaju kompletan zahtev za dobijanje donacija. Popune sve obrasce prema raspisanom pozivu. Za objekte i opremu koja zahteva overenu projektnu dokumentaciju ista se mora posedovati (glavni projekat, tehnološki projekat, elektro projekat i sl.). Prikupe sve potrebne dozvole, rešenja i uverenja od ovlašćenih ustanova .Na osnovu studije izvodljivosti izrade poslovni plan / investicionu studiju.

Korišćen tekst IPARD II program nera EU

Dragan Kolčić, dipl.inž.agroekonomije

Poštovani Poljoprivredni Proizvođači ,

Posetite internet stranicu www.agroponuda.com a ukoliko Vi želite da ponudite svoj proizvod na prodaju obratite se nama . **Poljoprivredna Stručna i Savetodavna Služba „POLJOSERVIS“ d.o.o. Knjaževac** sa sedištem u ulici Knjaza Miloša br. 75 , 19350 Knjaževac ili tel.019/730-888

KONTAKTIRAJTE
SVOG SAVETODAVCA
I OBJAVITE PONUDU
VAŠIH PROIZVODA!

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

www.stips.minpolj.rs

**Cene voća i povrća - kvantitativne pijace u Srbiji
za period 22. - 28.07.2019. godine**

Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija					Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Niš	Leskovac	Šabac	Novi Sad	Subotica
Banana (Banana)	105	110	110		100	100	90
Borovnica (Blueberry)	350						
Breskva (Peach)	40	40	50	50		60	40
Jabuka-Ajdared(Apples-blared)	50		75		60		
Jabuka-ostale(Apples-other)	50	40		45		50	30
Kajsija (Apricot)	50	50		50		80	
Kruška (Pear)	85		100	60	60	90	70
Kupina (Blackberry)	140						250
Limun (Lemon)	180	200	190		170	250	
Malina (Raspberry)	250						300
Nektarina (Nectarine)	50		50	50		60	50
Orah (Walnut)	750				900	600	750
Pomorandža (Orange)	95		120		90		
Šljiva (Plum)	30	30		25	30	50	60
Jedinica mere din/kg	Centralna Srbija					Vojvodina	
	Beograd	Kraljevo	Niš	Leskovac	Šabac	Novi Sad	Subotica
Boranija-žuta (String beans-mottled)	220						
Brokoli (Broccoli)	230				160		
Dinja (Melon)	20			20		40	30
Karfiol (Cauliflower)	220				250		
Kračunac-saladni (Cucumber for salad)	85	60	90	70	45	80	70
Krompir (Potato)	35	35	30	20	35		30
Kupus (Cabbage)	22	25	20	10	25	50	30
Lubenica (Watermelon)	25			18		40	40
Luk beli (Garlic)	250	300	250	150	200	300	350
Luk crni (Onion)	40	50	50	30	45	80	60
Paprika-babura (Pepper-babura)	85			70	70	100	80
Paprika-ostala (Pepper-other)	150		150		70		
Paprika-šljiva (Pepper-šljiva)	90	100		70			
Paradajz (Tomato)	145	130	120	100	70	100	80
Pasulj-beli (Beans white)	180	200	200	180	200	250	
Patlidžan (Eggplant)	80				80		
Praziluk (Leek)	80						
Spanać (Spinach)	180						150
Tikvica (Zucchini)	50	40	50	40	35	60	30
Zelena salata (Lettuce)	42						
Šargarepa (Carrot)	45	50	50	30	50		50

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 22. - 28.07.2019. godine

Jedinična mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA													IZJAVNA											
	Beograd Kalemeg	Beograd Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Leskovac	Sabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S. Mirovica	Subotica	Zrenjanin			
Banana (Banana)	150	150	120	140	130	120	130	120	140	120	130	120	80	110	100	135	150	130	120					90	
Borovnica (Blueberry)	500	600	700	600		800	800			1000						600									
Breskva (Peach)	100	80	70	45	80	60	70	80	70	40	80	80	70		70	60	80	100	80					60	
Jabuka-Ajdaros/Apple - (ajdaros)	150	120				100	50			80				45	60									50	
Jabuka-ostale/Apple-other	100	100	50	60	70	60		50	50	55						100			50					30	
Kajsija (Apricot)	100	80	600	60	70	100		80	100	50	90				60	70	80	70							
Kruška (Pear)	150	120		90		60	150	130	140	130	80				80				150						80
Kupina (Blackberry)	400	300		180		150	180					180	200		180	400									300
Limun (Lemon)	300	250	250	190	250	300	250	240	200		200	230	200	180		200	250	250							
Malina (Raspberry)	400	350	250	280		200	250		230	250	200	250			200	300	350	350							250
Nektarina (Nectarine)	100	80	70	50		50	70	80		40	80	80	70		70	70	80	70	80						70
Orah (Walnut)	900	800	900	800	800	1000	800	700	750	800	800	800	700	850	800	800	900	1000	900						850
Pomaranča (Orange)	200	150	130		150		150	120		100	120		150	90		150			120						
Šljka (Plum)	50	60	50	50	60	60	40	50	110		60	50	30		50	50	60	70							100

Cene povrća - zelene pijače u Srbiji za period 22.- 28.07.2019. godine

Jedinica mere dlnj/kg	CENTRALNA SRBIJA													KORDUNA									
	Beograd Kalenj	Beograd Starija	Čačak	Kragujevac	Karlsruhe	Loznica	NI	Pirot	Podgorica	Smederevo	Vranje	Zajcar	Leskovac	Sabac	Ulice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	Srebrenica	Subotica	Zrenjanin	
Boranija-Zula (String beans-modified)	300	300	100	100	300	300	80	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160	160
Brokoli (Broccoli)	400	350		80	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Đerđa (Melon)	60	60	60	60	25	25	60	60	60	60	60	60	60	60	40	60	60	60	60	60	60	60	40
Karfiol (Cauliflower)	400	350		120	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210
Kračavac-slatni (Cucumber for salad)	100	100	50	60	100	100	100	50	60	100	50	100	50	100	50	100	50	100	50	100	50	100	50
Krompir (Potato)	100	80	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Kupus (Cabbage)	70	60	30	40	60	25	40	40	40	60	60	60	60	60	60	60	60	45	40	40	40	40	70
Lubenica (Watermelon)	50	40	35	35	25	30	40	30	25	35	30	25	30	25	30	40	40	40	50	40	40	40	30
Luk bel (Garlic)	800	600	500	350	600	500	400	500	500	300	300	500	400	230	500	380	500	400	300	350	300	350	300
Luk-crni (Onion)	100	100	120	55	100	50	60	70	90	70	60	70	70	60	80	80	60	80	80	70	80	70	80
Paprika-bibuna (Pepper-bibuna)	150	130		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	80	100	120	100	100	100	100	100	80
Paprika-bela (Pepper-other)	160	140	100	100	100	200	100	80	150	100	80	150	80	150	70	140	120	120	120	120	100	100	100
Paprika-sitja (Pepper-hot)	150	130	100	100	120	130	100	80	130	100	80	130	100	90	90	140	120	120	120	100	100	100	100
Paradajz (Tomato)	150	120	120	100	160	140	130	130	130	100	110	110	110	90	90	120	130	130	80	100	100	120	120
Pasulj-beli (Beans white)	360	360	250	210	300	320	280	300	280	280	280	280	240	2000	220	3500	3000	3000	3000	3000	3000	3000	3000
Patlidžan (Eggplant)	100	100	100	100	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	100
Prokulica (Leek)	200	200		200	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	120	100
Spanać (Spinach)	300	300		300	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
Trkvice (Zucchini)	100	100	70	65	60	60	60	70	60	60	60	60	60	60	60	1000	1200	400	400	400	400	400	400
Zelena salata (Lettuce)	60	60	20	20	50	50	30	30	30	30	30	30	30	30	30	80	80	80	40	40	40	40	50
Šargarepa (Carrot)	100	80	60	65	70	60	60	70	70	70	70	60	60	60	60	70	60	90	60	60	60	60	60

Cene žive stoke - stočne pijače u Srbiji za peri od 22. - 28.07.2019. godine

Jedinica mere din/kg	Težina / Rasa uзраст	Centralna Srbija													Vojvodina									
		Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Prot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčar	Leskovac	Sabac	Užice	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin		
Bkovi	>500kg SM			250									240											
Dviske	svе težine s ve raise	220	200	190																				
Jagnjad	svе težine s ve raise	260	200	200	200	200	300	260	260	280	280	260	240	210		280		270						
Jarad	svе težine s ve raise	200		190	180	200	200			230	230	200					230	220						
Junad	350-480kg s ve raise							220																
Junad	>480kg s ve raise							230								230		210						
Koze	svе težine s ve raise	130	130	130	150	110			140	140	120						110							
Krave za klanje	svе težine HF																	140						
Krave za klanje	svе težine SM			160				150	150					190				150						
Krmače za klanje	>130kg s ve raise	150	130	100	100													110						
Ovca	svе težine s ve raise	160	140	130	130	150	160	140	160	150	110	130				120		120						
Prasad	16-25kg s ve raise	220	220	200	200	220	200	260	220	180	220	250	190	240	220	220	240	230						
Prasad	<=15kg s ve raise	220	240			230		270	230	200	260				230	250								
Telad	80-160kg SM			470				450	360	415	400	540	500				360							
Tovljenid	80-120kg s ve raise	160	150	140	150			120	160	140	160				160	150	170							
Tovljenid	>120kg s ve raise	160	130	120	140	140		110	110	130	130	140			140	160								
Šilježad	svе težine s ve raise	220							200	200														

